

**ICDAD (International Committee for Museums and Collections of Decorative Art and Design)
Aastakonverents Art Deco in Decorative Arts and Design ning juhatuse koosolek**

Wolfsonian-FIU, Miami, Florida
29.11-2.12.

Kai Lobjakas

29. novembrist 1. detsembrini toimus Miamis, rahvusvaheliselt märkimisväärse Euroopa ja Ameerika disaini ning tarbekunsti koguga The Wolfsonian-FIUs ICDADi (International Committee for Decorative Art and Design Collections) aastakonverents, mis keskendus seekord art decoga seonduvale materjalile peakirjaga Art Deco in Decorative Arts and Design ning juhatuse aastakoosolek. 2. detsembril toimus traditsiooniline *post-conference tour*, mis keskenus seekord Palm Beachi Breakers hotellile ja Flagleri muuseumile.

Konverents tõi kokku ligi 50 ICDADi liiget ning mitmeid konverentsi kuulama tulnud külalisi. Rõõm oli tõdeda, et osalejaid oli vaatamata võrdlemisi eksootilisele asukohale üsna võrdselt nii Ameerika kui Euroopa institutsioonide ning uurijate seast.

ICDADi aastakonverentsi teema suhestub võimalusel asukoha eripäraga, seekord otseselt Miami Beachi rikkaliku sama ajastu vaimset ja stilistilist pärandit toatava keskkonnaga. Art Deco piirkond on rohketes kaasaegse kunsti insitutsioonide kõrval Miami Beachi üks keskseid vaatamisväärsusi.

ICDADi konverentsid on korraldatud enamasti ja nii ka seekord 3-päevaseks ning programm jaguneb päevade lõikes paneelideks ning aruteludeks päeva esimeses ning temaatilisteks külastusteks päeva teises pooles.

Seekordse konverentsi toimumispaik, Wolfsonian-FIU on Ameerika kollektsionääri Micky Wolfsoni kogul põhinev disainimuuseum ja arhiiv. Micky Wolfson on kollektsionäärina keskendunud Euroopa, paljuski Itaalia materjalile perioodist 1885-1945 olles samaaegselt huvitatud selle mõjudest USA-le. Tema kogusse kuulub ka mõnel määral ka Eesti materjali, muuhulgas haruldased 1900. aasta maailmanäitusel eksponeeritud Lutheri vabriku toolid ning mõningad, spetsiaalselt ka külastuse puhuks välja võetud trükised.

Konverentsi avasid ICDADi juhatuse esinaine Helena Koenigsmarkova ja Wolfsoniani direktor Timothy Rodgers, kes tutvustas oma juhivat institutsiooni läbipaistva muuseumi (transparent museum) printsiibi kaudu. Konverentsi peaesinejaks oli legendaarne kollektsionäär Micky Wolfson, kes avas oma kogumispõhimõtete tausta ning kelle esinemise kaudu avanes ilmekalt ka Miami kui eelkõige 20. sajandi esimese poole vältel hoogsalt arenenud piirkonna eripära orientaalsete mõjuga loodusele ja maastikule ning Euroopa mõjuga hoonetele ja vormiloometele kasvõi näiteks tugeva vahemeremaade mõju „Venice meets Hollywood“ näol.

Konverents jagunes Art Deco raamistikus seitsmeks sessiooniks, mille käigus leidsid käsitlemist nii rahvuslikkuse väljendumine art deco's (Rainald Franz, Austria; Hans Ottomeyer, Saksamaa; Marjan Groot, Holland), muuhulgas 1925. aasta Pariisi maailmanäituse raames (Katarzyna Nowakowska-Sito, Poola), globaalsete tendentside kohandamised kohalikuks nähtuseks (Alan Elder, Kanada; Mariangels Fondevila, Hispaania), rahvakunsti ja art deco ühenduskohad (Michelle Jackson, USA) kultuurilise identiteedi avaldumine spordis ja tarbekunstis, seda juba otseselt propaganda teenistuses 1930. aastate Itaalias (Przemyslaw Stozek, Poola). Kaasatud oli ka kolm noort uurijat-kuraatorit, kes olid pälvinud ICDADi poolse stipendiumi konverentsil osalemiseks. Kokkuvõttes oli konverents oma mitmekülgsuses äärmiselt põnev ja erinevate Euroopa ning Ameerika Ühendriikide uurijate

lähenemiste kaudu avanes meeldivalt laiahaardeline pilt art deco mitmekihilisest olemusest ja väljendustest ning muidugi tõlgendustest ning oli aluseks aruteludele tarbekunsti ja disaini uurimisest laimealt.

Eriliselt oodatud osaks aastakonverentsi juures on paralleelne lisaprogramm, mis seekord viis osalejad erinevate institutsioonide ja piirkondade kõrval tutvuma mitmete erakollektsionääride kogudega.

Miami piirkonnas on mitmeid tarbekunstile ja disainile pühendatud kolleksioone ja muuseume nagu Euroopa keraamikale keskenudnud Wiener Museum of Decorative Art, Lowe Art Museum ning spetsiifilisi American dream'ist kantud keskkondlikku eripära rõhutavaid piirkondi 1920. aastate keskpaigast nagu George Merricki poolt arendatud Hollandi 17. sajandi Lõuna-Aafrika küla aimav Coral Gables'i projekt ja 1001 öö teemale tuginev lendur Glenn Curtise arendatud Opa-locka linn, millesse küllastamised võimaldasid saada senisest sootuks erineva ja spetsiifilise sissevaate ameerika argikeskkonna eripäradesse.

Ameerika erakollektsionäärid on tarbekunsti- ja disainimaailmas erakordsed, Euroopa vaatepunktist lausa eksootilised. Kolm erakogu esindasid kõik väga erinevaid kontseptsioone ja lähenemisi materjalile andes seetõttu väga hea läbilõike sealse kogumiskultuuri eripäradest laiemalt ulatudes II maailmasõjajärgsest alumiiniumist ja 1970-1980. aastate disainist, Itaalia Memphise liikmete Ettore Sottsassi ja tema kaasaegsete valmimisaegselt ja vahetult valmimisjärgselt kogutud töödest mööblit keraamika ja klaasini, kaasaegse materjalini, mille seas oli muuhulgas ka Eestis õppinud ukraina päritolu Sergei Isupovi teoseid. Eriliseks tegi nähtud kogud mõistagi nende eksisteerimine mitte niivõrd eksponaatide kui argikeskkonna osana.

Minu jaoks isiklikult andis ICDADI konverentsil osalemine võimaluse vahetult selle järel avatud ühe olulisema disainimesi DesignMiami külastusse, mis avardas omakorda nii ajalooliste kui kaasaegsete tarbekunsti- ja disainipraktikate, kogumise ja müügitegevuse konteksti ja maastikku.

Konverents on kohtumispaigana teatavasti erakordne võimalus kolleegidega taaskohtuda ja tutvuda, rohketel erialastel diskussioonidel ja privaatsematel vestlustel kohaks, mitmetes perspektiivsetes algatustes osalemiseks. Seega, esmakordselt ICDADI juhatuse liikmena konverentsil osalevana olen ICOM Eesti abile selle teostumisel ülimalt tänulik.